

Essendrop – en dansk/norsk familie

En navnereform i Danmark fra 1904 gav mange danskere mulighed for at ændre deres efternavn. Mange valgte at erstatte -sen efternavnet med landsbynavnet eller gården, hvor familien oprindeligt kom fra.

Således tænkte jeg, at Essendrop havde sin oprindelse i en af landsbyerne Essendrup, beliggende henholdsvis i nærheden af Aalborg og Randers. Sådan forholder det sig næppe.

Essendropperne har "alle dage" boet i Danmark og Norge. Den ældste Essendrop jeg har kunnet finde er født i Kristiania (Oslo) i 1695. Fra historietimerne i skolen husker vi, at Danmark og Norge hørte sammen indtil 1814.

Fra jeg kom ind i Essendrop-familien omkring 1970, har jeg kendt til historien om hvordan familien Christiansen i Jylland kom til at hedde Essendrop. En ganske morsom historie.

Jeg mener dog ikke, at nogen nulevende præcis kan gøre rede for den familiære forbindelse mellem Kristian Julius Christiansen og biskop Essendrop fra Norge.

Efter at have dyrket slægtsforskning i en halv snes år, mente jeg det kunne være en værdig opgave at tage fat på. Det kastede da virkelig flere gode historier af sig. Derfor denne beretning.

Starten var et tilfældigt møde i en kirkebog fra Skive Sogn. Jeg kiggede lige en ekstra gang, da navnet Søren Essendrop dukkede frem. Søren Essendrop, by- og herredsskriver i Skive, død den 6.marts 1820.

Ret hurtigt viste det sig, at denne Søren Essendrop var tiptipoldefar til Søren, Bodil og Birgitte Essendrop. Det tog lidt længere tid at få Søren Essendrop, herefter kaldet den ældre, i familie med biskoppen i Norge.

Undervejs fra den ældst kendte og til de nulevende Essendropper, er der dukket personligheder op, som har givet anledning til en håndfuld beretninger og anekdoter.

Som far til to Essendropper, Anne og Christian, har jeg tilladt mig at lægge Essendrop familien ind i min slægtstavle, som kan ses på min hjemmeside familierp.dk. Her kan alle familiemedlemmerne ses, fra starten af 1600-tallet og frem til i dag. Med lidt tålmodighed kan man se aner og efterkommere af en udvalgt person og herved skabe sig et overblik.

For at undgå kaos i persongalleriet, medtages i det følgende kun "hovedpersonerne".

Vi starter med Søren Essendrop, skriveren fra Skive, født 1765 i Norge. Både faderen Gerhard Essendrop f.1724 (sognepræst), bedstefaderen Søren Eberhard Jensson Essendrop f.1695 (sognepræst) og oldefaderen Jens Sørenssøn Essendrop født før 1675, er født i Norge.

Søren Essendrop er døbt Søren Gerhardsen Essendrop, og første gang jeg støder på ham i Danmark er ved folketællingen i 1801 i København.

Samtlige personer i husstanden

København, København (Staden), Sankt Annæ Øster Kvarter, Sankt Annæ Øster Kvarter, Matr. 186, 816, FT-1801, A5028

Navn: Alder: Status: Stilling i familien: Erhverv: Fødested:

Frederik Weter 56 Enke Gørtlersv.

Frederik Heide 21 Ugift Gørtlersv.

Peter Winstrom 41 Ugift Gørtlersv.

David Moslin 20 Ugift Gørtlerlær.

Ellen Kirstine Pedersen 21 Ugift Tj.Pige

Caroline Samuels 33 Ugift Tj.Pige

Henning Peter Buckhalv (Bukhalv) 63 Ugift Kopist Hof-&. S.

Colbiørn Deegen 21 Ugift Kopist H.Ret

Søren Essendrop 35 Ugift Kopist H.Ret

Andreas Lorentz Storm 59 Ugift Tiener

Søren er ugift og arbejder som ”kopist” (*skriver*) ved højesteret.

Næste gang vi møder Søren, er det da han bliver gift i Skive kirke i 1805 med Marie Dorteia Flor f.1779, og datter af landinspektør i Viborg Stift, Frederich Ditlev Flor. Marie er født i Skive, men faderen er født i Norge.

Søren og Marie får en datter Frederikke Beate Gerhardine Dorothea Essendrop f.1809. Hun bliver i 1832 gift med Niels Christian Debel, købmand fra Varde.

Frederikke og Niels Christian får datteren Marie Elisabeth Debel f.1834, og hun bliver i 1862 gift med møllebygger Hans Christiansen, f.1836 i Skivholme i nærheden af Århus.

Marie og Hans får i 1863 en søn Kristian Julius Christiansen.

Kristian Julius bliver skolelærer, og i 1897 gift i Krstrup ved Randers med Anne Shjøth f.1867, datter af skolelærer og kirkesanger Jens Schjøth og hustru Ane Kirstine Nielsen.

Kristian Julius og Anne får tre drenge. Jens Johannes Schjøth Christiansen f.1898 i Nørre Nisum, Marius Kristian Julius Schjøth Christiansen f.1900 nær Ålborg og Alfred Harald Schjøth Christiansen f.1901 i Bindslev nær Hjørring.

Nu nærmer vi os navneskiftet fra Christiansen til Essendrop.

I Oslo sidder to damer, to søstre, begge omkring 50 år. Inga Essendrop og Julie Essendrop. Inga er ugift og Julie er enke. Julie fik to børn med sin mand Michael Skjelderup Kobroe, Trine og Reidar, men ingen af dem førte navnet Essendrop videre. Inga og Julies far var Carl Peter Parelius Essendrop, biskop i Tromsø Stift. Han døde i 1893, og har muligvis haft talt med sine døtre om videreførslen af navnet Essendrop. De har alle tre givet haft kendskab til den danske gren af familien.

I Danmark kan Kristian Julius f.1863 aldrig have mødt, men kun have hørt om sin oldefar Søren Gerhard Essendrop, der døde i 1820. Til gengæld har han mødt sin mormor Frederikke Beate Gerhardine Dorothea Essendrop. Som sikkert har fortalt barnebarnet Kristian Julius om deres norske rødder.

Detaljerne omkring rejsen til Oslo kendes ikke, men mellem 1905 og 1910 drager Kristian Julius og hustru Anne på besøg hos Inga og Julie i Oslo. Et af resultaterne af rejsen er at Kristian og Anne drager hjem til Danmark med efternavnet Essendrop i kufferten, jævnfør navneformen i Danmark i begyndelsen af denne beretning. I 1911 er Christiansen rettet i kirkebøgerne for Kristian Julius og hans tre sønner, Johannes, Kristian og Harald.

Familierelationen mellem de to søstre og Kristian Julius er lidt kringlet, men skal selvfølgelig med her:

Søren Eberhard Jensson Essendrop f.1695 - Gerhard Essendrop f.1724 - Søren Gerhardsen Essendrop f.1765 - Frederikke Essendrop f.1809 - Marie Elisabeth Debel f.1834 - Kristian Julius Christiansen f.1863 - Alfred Harald Schjøth Christiansen f.1901

Søren Eberhard Jensson Essendrop f.1695 - Andreas Essendrop f.1733 - Peter Andreasen Essendrop f.1776 - Carl Peter Parelius Essendrop f.1818 - Inga og Julie Essendrop f.1850 og 1851.

Man kan udtrykke det således, at Essendrop forsvinder fra den danske gren ved Frederikkes bryllup i 1832 og vender tilbage med Inga og Julie i 1911.

3 biografier og en historie.

Generelt har de fleste Essendropper boet i Norge, og har tilhørt den høyere middelklasse. I flere tilfælde beklædt stillinger helt i toppen af samfundet. Præster, politikere og embedsmænd.

De tre mest kendte er købmanden Pascal Paoli Essendrop (1770-1847) og hans to nevøer, biskoppen Carl Peter Parelius Essendrop (1818-1893) og stortingsmanden Bernhard Ludvig Essendrop (1812-1891). De omtales i de følgende tre biografier.

Pascal Paoli Essendrop (1770-1847)

Vi starter med onklen, Pascal Paoli Essendrop (1770-1847), som også er fætter til Søren Essendrop fra Skive. Beretningen er taget fra en norsk hjemmeside. Pascal Paoli – en sjarmerende falskmyntner
Falskmyntner Paoli burde ha holdt seg til å være landhandler

Denne 1/15 speciedaler (eller 12 stykker kurantdaler) fra 1797 er en forfalskning, sannsynligvis knyttet til Pascal Paoli.

Falskmyntner av rang må Pascal Paoli kalles. Han var også en sjarmerende person som ikke så ut til å planlegge. Det gikk deretter.

Denne 1/15 speciedaler (eller 12 stykker kurantdaler) fra 1797 er en forfalskning, sannsynligvis knyttet til Pascal Paoli.

Kjenner du til Pascal Paoli? Svaret for de fleste er nok «nei», men for 220 år siden

var det et rungende «ja». Han sto bak en av de største skandalene i sin samtid, om ikke i enda lengre tid. En av samfunnets støtter viste seg å være en falskmyntner!

Falskmyntner med fornemt navn

Korsikansk frigjøringshelt som kranglet med Napoleon og fikk en falskmyntner oppkalt etter seg. Den originale Pascal Paoli, som vår mann ble oppkalt etter.

Pasquale Paoli var en korsikansk frigjøringshelt som erklærte Korsika selvstendig i 1755. Han innførte en moderne grunnlov med opplysningstidsidealene og kvinnelig stemmerett. Offisielt var det Genova som eide Korsika, men de hadde verken ressurser eller prioritet til å bekjempe opprøret. I 1764 solgte de øya til Frankrike. Salget ble gjennomført i 1768, og i 1769 kom franske styrker og bekjempet Paoli og korsikanerne.

Året etter ble en ung gutt født i København. Hans foreldre, med de mer ordinære navnene Andreas Essendrop og Susanna Cathrine Gabrielsdatter, var store tilhengere av frihetshelten. Gutten fikk den franske varianten av navnet, Pascal Paoli som navn. Etternavnet Essendrop beholdt han, men brukte det ikke.

Stort talent som kjøpmann

Faren, som var prest, døde da Paoli var 12. Pascal kom seg til Christiania, sannsynligvis rundt 1790, sammen med sin bror. Der gikk han så absolutt ikke rundt og sultet. Tvert imot viste han seg som et usedvanlig dyktig forretningshode. I 1792 startet han en egen butikk, et landhandleri, eller krambu, som det het da.

Han kunne lett ha blitt datidens Rema-Reitan eller Rimi-Hagen, for en krambu ble til flere. Til slutt kontrollerte den fremtidige falskmyntner mesteparten av Christianias krambuer. Conradine Dunker, en kulturarbeider kjent for sine memoarer, omtalte ham som «et forslagent [utspekulert, red. anm.] Hoved».

Han ga seg ikke der, i 1799 var han godt inne i den svenske handelen. Dunker kommenterte at han levde «som en Prinds» med «Penge i Overflødighed». Dette inkluderte å kjøpe det fornemme Paleet i Tollbodgaten av familien Anker.

Fristet av pengekaos

Paoli var kjøpmann i en tid der pengesystemet var i kaos. Det var knapt sølv igjen i Kongsberg, og sedler ble stadig vanligere. Problemet var at det var altfor mange sedler, og det var uoversiktlig. Både Speciebanken og Kurantbanken trykket sedler. De hadde begrenset tillit, og mange i befolkningen ville helst ha sølvmynter.

Paoli kom i kontakt med en annen ung kjøpmann, Jens Brandt, den egentlige falskmyntner. Brandt hadde vært i London og fått preget falske åtteskillinger. Paoli så muligheten til å tjene mange penger. I 1798 begynte han å bruke disse falske åtteskillingene.

Siden Christianias borgere tørstet etter sølvmynter, var dette et paradys for en falskmyntner og hans kumpaner. Også 1/15 speciedaler ble kopiert.

Ingen dyktig svindler

Åtteskilling. Falskmyntner Jens Brandt preget flere falske slike i London. Det var slike åtteskillinger som ble preget ulovlig i London og som overrasket markedet i Christiania. De falske myntene var preget i kobber eller messing.

Paoli var en dyktig forretningsmann, men som falskmyntner hadde han liten erfaring. I stedet for å la åtteskillingene og 1/15 speciedalerne bli jevnt fordelt utover lang tid, satte han i omloop mange på en gang. Dette førte til at markedet ble overraskende fort overfylt av åtteskillinger.

Ryktet gikk i retning at en falskmyntner sto bak. Imidlertid var det ingenting som pekte i retning Paoli. Ifølge Dunker lyktes han imidlertid på en glimrende måte å mistenkeliggjøre seg selv. Hun forteller at madam Haxthausen betalte med en tialerseddel for varer tilsvarende en daler. Til veksel fikk hun ni «tutter» (gruppe på 12 åtteskilling) med åtteskilling.

Gitt ryktene om forfalskede åtteskilling, var det ikke spesielt lurt av Paoli å gi igjen 72 åtteskillinger på en gang. Haxthausen reagerte klart, og Paoli var ikke ferdig med å angi seg selv, skal vi tro Dunker. «Kanskje tror Deres Nåde at åtteskillingene er falske, og at jeg selv har preget dem», skal han ha sagt.

Kort tid etter ble en dyktig forretningsmann og elendig svindler arrestert.

Sjarmerte seg fri

Rundt der burde historien ha endt. Han ble ikke dømt for å være falskmyntner, og slapp dermed med livet i behold. Likevel ble han i 1801 dømt for å ha spredd falske mynter, og skulle miste høyre hånd. Han mistet også hele sitt bo, som ble solgt på auksjon. Paleet ble kjøpt tilbake av Anker og

gitt til Krigsskolen.

Men Paoli var ingenting om ikke sjarmerende. Han hadde venner i høye posisjoner, og i 1803 ble han i stedet omgjort dommen til livstidsfengsel på Munkholmen. Dette skjedde gjennom kongelig benådning. Ettersom kongen i 1801 var den sterkt schizofrene Christian VII, var det sannsynligvis noen andre som tok denne avgjørelsen.

Paoli hadde opprettet et kontaktnettverk som kjøpmann, og han hadde venner som kansellipresident og tidligere stiftamtman Frederik Julius Kaas. Han bortforklarte Paolis handling som «ungdommelig naivitet». Dermed ble dommen igjen omgjort slik at Paoli kunne slippes fri allerede i 1809 mot en kausjon på 5000 riksdaler. Paoli hadde mange rike venner i byen som skaffet den enorme summen.

Paoli hadde også sjarmert fengselskommandanten på Munkholmen og hans datter. Paoli og datteren giftet seg.

En gang skurk ...

Av naturlige årsaker var det vanskelig for Paoli å lykkes i Christiania. I 1812 flyttet han til Trondheim, til tross for at han hadde sittet seks år i fengsel der.

Hans videre karriere vet man ikke så mye om, ettersom Dunker ikke skrev stort om livet i Trondheim. Det man vet, er at Paoli dro til USA på 1820-tallet, der han levde som drogerihandler, altså medisinhandler. I USA var det ikke påkrevet å ha farmasiutdannelse for å selge medisin. Paoli fant imidlertid en populær bli-rik-plan til, kvakksalveri. Nøyaktig hvordan dette gikk, vet vi ikke, men i 1842 var han tilbake i Christiania. Dette vet vi fordi han ble anklaget for kvakksalveri i byen.

Han døde i 78 år gammel i 1847, og begravelsen skjedde for fattigvesenets regning. Man tør ikke tenke på hvor lang denne mannen kunne ha drevet det om han hadde holdt seg innenfor loven.

Bernhard Ludvig Essendrop (1812-1891)

Bernhard Ludvig Essendrop (født 21. desember 1812 i Kristiania, død 13. mars 1891 sammesteds) var en norsk prest og politiker.

Liv og gerning

Essendrop ble cand.theol. i 1834. Han var en årrække lærer, blev i 1847 sogneprest i Trondhjem og 1851 i Strinden, var 1875-1883 stiftsprovst og sogneprest ved Trondhjems Domkirke.

Politisk virke

Essendrop representerte Søndre Trondhjems Amt på Stortingene 1862-186 og 1871-1876, Trondhjems by 1877-1882. Han var præsident i Lagtinget 1872-1873, i Stortinget 1874-1882, hvorhos han var formand i flere komiteer. Han nød høj anseelse som politiker; i den oprevne kamptid, som umiddelbart efter hans

præsidentskab førte til den store rigsretsaktion, formåede han at bevare ligevægten og stod som den retsindige og humane leder, hævet over partikævlet og døgnstriden. Som gejstlig taler ydede han

ofte det ypperlige.

Carl Peter Parelius Essendrop (1818-1893)

Carl Peter Parelius Essendrop (født 6. juni 1818 i Kristiania, død 18. oktober 1893 sammesteds) var en norsk biskop, bror til Bernhard Ludvig Essendrop.

Liv og karriere

Essendrop blev cand.theol. 1839, var adjunkt ved Trondhjems Katedralskole 1842, sognepræst i Klæbu og bestyrer af det derværende lærerseminarium 1849, var medlem af den kgl. folkeskolekommission 1860, biskop i Tromsø Stift 1861, statsråd og chef for Kirke departementet 1. juli 1872-24. oktober 1874 og fra 1. januar 1875 biskop i Kristiania Stift.

Essendrop hørte til den norske kirkes mest begavede talere i samtiden, og hans "Prædikener til alle Aarets Helligdage" (1873) hører ved deres tankerigdom og smukke form til det bedste i norsk homiletisk litteratur. Som departementschef og biskop vandt han navn for praktisk administrativ dygtighed. Som suppleant til Stortinget fra Kristiania for perioden 1877-1879 rykkede han allerede i første session op til repræsentant, men kom dog ikke i Stortinget til at indtage nogen ledende stilling. Ved Københavns Universitets 400 års fest 1879 blev Essendrop kreeret til æresdoktor i teologi.

Essendropsgate i det centrale Oslo er opkaldt efter biskop Essendrop.

Kobberstikkene

Jeg slutter med en historie om to kobberstik fra 1775 med motiver fra kolonitiden.

Jeg husker knap hvordan de to kobberstik er kommet i min besiddelse, men de stammer fra familien Essendrop på Enø, altså fra Harald Essendrop.

Kobberstikkene er dekorative og har hængt i mit hjem i Præstø de sidste 35 år. Motiverne er kort fortalt forter på Guineakysten i Afrika. Rester af disse forter findes stadig, hvor landet kendes som Ghana. Der findes i handelen tilsvarende kobberstik, hvilket tyder på, at disse motiver var populære for 250 år siden. En kontakt til Nationalmuseets kobberstiksamling har resulteret i det gæt, at kobberstikkene er fremstillet af en dygtig amatør, der enten selv har været udstationeret i de danske kolonier, eller har udarbejdet kobberstikkene efter det originale kobberstik. Nederst i højre hjørne ses navnet F.D.Flor efterfulgt af årstallet 1775.

Jeg vender kort tilbage til Søren, Bodil og Birgittes tiptipoldefar Søren Gerhardsen Essendrop (1765-1820). Han bliver som tidligere fortalt gift i Skive kirke i 1805 med Marie Dorthea Flor f.1779, og datter af landinspektør i Viborg Stift, Freiderich Ditlev Flor.

F. D. Flor fra kobberstikkene er Søren, Bodil og Birgittes tiptipoldefar Friederich Ditlev Flor.

Som by- og herredsskriver er det da oplagt at have anlæg for at kunne tegne, og her er kobberstik nok en passende udfordring. At han dog har været amatør som kobberstikker, afsløres af de spejlvendte originaler. Når man laver kobberstik skal motiv og tekst på kobberpladen spejlvendes, for så under trykningen at blive retvendt. Når jeg tidligere

skulle forsøge at læse teksten, måtte jeg stille mig foran et spejl. Denne gang fik jeg hjælp af billedredigeringsprogrammet.